

RÖSTRÄTT FÖR KVINNOR

Tidning utgiven av Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt.

MOTTO: Vi kunna aldrig göra så mycket för en stor sak som en stor sak kan göra för oss.

V. ÅRG.

STOCKHOLM, 1 APRIL 1916.

Nr 7.

RÖSTRÄTT FÖR KVINNOR

utkommer den 1 och 15 i var månad.

Redaktion och Expedition: 6 Lästmakaregatan 1
Redaktionstid: onsdag och lördag kl. 1/3-1/4.
Expeditionen öppen vardagar kl. 1-4.
Rikstel. 8600. Allm. tel. 147 29.
Telegramadress: Rösträtt, Stockholm.

Prenumeration genom posten:

Pris för 1916 Kr. 1.35.

Lösenummer 5 öre.

För utlandet sker prenumeration antingen genom posten eller genom insändande av 2 kr. i postanvisning till tidningens expedition.

RÖSTRÄTTSBYRÅN

Lästmakaregatan 61, Stockholm

Allm. tel. 147 29. Rikstel. 8600.

öppen vardagar kl. 1/2 1-1/2 5 e. m.

L. K. P. R:s sekreterare träffas personligen kl. 1-3 e. m.

"Själafiendens snara."

Kvinnorösträtten har ofta varit den lilla tuva, som kommit att väla stora lass av den mest manligt starka, vetenskapligt lärdomstunga logik.

Ännu bida de, som i många, långa år arbetat för kvinnornas fulla medborgarrätt, förgäves på ett klart bevisande svar på sitt frågande "varför icke?"

Riksdagsdebatterna ha icke lyckats giva det, icke heller några andra, icke heller "utredningen".

Det nyssförrättade landstingsvalet ger en god bild av inkonsekvensen i förhållandet mellan kvinnorna och vårt nuvarande statsystem.

En kvinna deltar i ett kommunalt val. Allt väl, icke ens hennes personliga inställelse väcker nu längre någon förvåning eller ovilja.

Hon går upp till landstingsvalet. Röstar på personer, av vilka kanske någon sedermera utses till riksdagsman i Första kammaren. Även detta anses icke ha annat än goda följder.

Men att gå upp och rösta på kanske en av just dessa samma män till riksdagsman i Andra kammaren, kanske i samma vallokal, inför samma valförrättare och samma valurna — "det strider mot kvinnans hela läggning och uppgift", det olyckliggör hemmet, barnen, fosterlandet.

Till alla filosofiska, juridiska och naturvetenskapliga utsmyckningar av denna logikens triumfbåge har nu kommit ett litet nytt bidrag av teologisk art. Teologien är ju av ålder känd för sin förmåga av härklyverier.

I senaste nummer av Göteborgs Stiftstidning har kyrkoherde Ringius en uppsats, däri han kraftigt uppmanar de kyrkliga att delta i de förestående landstingsmannavalen och för-

Den långa och hårda striden för bättre uppfostran och för ökade möjligheter till personlighetens utveckling har visat sig vara den bästa förberedelsen för de stora uppgifter, för vilka kvinnornas hjälp nu i så hög grad tages i anspråk. Det mod, den energi och den duglighet de nu lägga i dagen äro alster av deras sega kamp mot sekelgamla fördomar och orättvisor.

LORD LYTTON.

klarar det för en samvetssak för dem att den dagen vara med. Emellertid — skriver han — "kan det visserligen givas fall, då rösträtten måste anses för en snara, som själafienden med Guds tillstånd fått lägga ut. En sådan snara måste påtagligen den mot kvinnans hela läggning och uppgift stridande politiska rösträtten för kvinnor vara".

Kanske det är kyrkoherde Ringius, teologiska uttryckssätt, som gör hans innersta mening så dunkel. Det behöves en uttolkare för att den skall bli fattbar för en olärd menighet, och redaktionen av Stiftstidningen skyndar sig att bli den uttolkare: "den vördade författaren vill naturligtvis härmed icke ha sagt, att kommunalt rösterättade kvinnor skulle nedlägga sin röst vid t. ex. landstingsmannavalen. De ha då ett pund att förvalta med Jak. 4:17 för ögonen."

Det anförda bibelordet lyder som känt så: "Den som förstär att göra vad gott är, men icke gör det, för honom blir detta till synd."

Hade kyrkoherde Ringius glömt att kvinnorna ha rösträtt vid landstingsval och att dessa få en väsentlig del av sitt intresse därunder, att de ha politisk betydelse? De kyrkliga kvinnorna i Göteborgs stift komma i ett svårt dilemma.

Landstingsvalen ha blivit som en bro mellan det kommunala området, där "det är gott att förvalta ett pund" och det politiska, där "själafiendens snaror" lura. Skola kvinnorna våga sig ut, en frestelse ligger i att gå, en försummelse av en god gärning i att stanna hemma. Kyrkoherde Ringius får väl ytterst avgöra, vilken som är störst, överträdelse- eller underlåtenhetssynden.

Huru länge skola de kyrkliga, de konservativa, men dock samhällsintresserade kvinnorna vara tillfreds med att få taga ett halvt steg ut i det

Männens förbund för kvinnans politiska rösträtt.

På inbjudan av läroverksadjunkterna teol. d:r Teodor Nyström och pastor C. H. Johansson samt praktiserande läkaren d:r A. Lindberg samlades i Malmö boende medlemmar av Männens förbund för kvinnans politiska rösträtt å Hotell Kramer, torsdagen den 23 mars för att i Malmö bilda en lokalavdelning av förbundet. Vid mötet, som var besökt av flera för saken intresserade, hölls ett inledningsföredrag av d:r Teodor Nyström.

Talaren redogjorde därvid för kvinnorösträttsfrågan läge samt framhöll, att en förening som den ifrågavarande skall hållas på opartisk grund och att den ej kommer att inblanda sig i partifrågor.

En interimstyrelse utsågs, bestående av sju personer. Till ordförande i denna valdes läroverksadjunkten d:r Teodor Nyström, till sekreterare d:r A. Lindberg och till skattnästare redaktör A. Larsson.

Styrelsen fick i uppdrag att närmare utarbeta plan för lokalavdelningens verksamhet och dess eventuella samarbete med meningsfränder i Lund, Eslov och kringliggande orter.

Den nya lokalavdelningen har redan ett 40-tal medlemmar, och flera torde under den närmaste tiden komma att ingå i densamma.

politiska livet, men ej få taga steget fullt ut, ömsom drivs framåt, ömsom hållas tillbaka. Ena dagen smickrade, andra dagen förhånade. Det beror i första hand på dem själva, hur deras parti ställer och kommer att ställa sig gentemot deras verkliga, direkta inflytande på samfundslivet.

Anmärkningsvärt är att kvinnornas medborgarfråga icke med ett ord, såvitt av tidningsreferaten framgår, berördes av högerns talare vid de många stora möten, som av dem hållits före landstingsvalen.

Ledande vänstermän ha däremot vid flera tillfällen ägnat frågan tid och uppmärksamhet.

De bistra och kritiska tiderna ge ingen som helst anledning att nu glömma kvinnornas existens.

Kvinnofriden inför riksdagen.

I Första kammaren ha hrr Petron och von Koch, i Andra hrr Bengtsson i Norup och Hallén motionerat om ökat skydd för kvinnor å offentliga platser. Andra kammaren har redan yttrat sig om motionen, sedan kammarens tillfälliga utskott avstyrkt den. Glädjande nog hade kammaren långt klarare än utskottet insett nödvändigheten av en ändring och remitterade ärendet.

Äterigen och på det mest slående sätt visas hur ofullständigt landet är representerat, när en fråga som denna lämnas att avgöras av endast män. Med all erkänsla mot dem, som fört fram den och dem som inse, att förhållandena tarva ändring, ha vi dock måst säga oss, att vår vedervilja mot denna gamla outhärdliga och dock uthärdade gatuofrid, så pinsam och sårande i varje enskilt fall, så i sig själv orättfärdig och kränkande mot hela kvinnosläktet — den kunna aldrig männen fullt fatta.

Med desto djupare tillfredsställelse mottogs därför Andra kammardebatten och dess resultat. Hrr Pettersson i Södertälje, E. A. Nilsson i Örebro, Welin, Branting och Söderberg i Stockholm yttrade sig för återremiss, och de skäl, som förelades, i synnerhet av den förstnämnde, hade säkert haft en omvändande betydelse, när kammaren med 89 röster mot 51 ogillade utskottets uttalande.

Visserligen kan det ligga något i det påståendet, som framkom, att då i en annan stad, Norrköping, en bättre ordning vunnits med en skärpt tillämpning av de bestämmelser, som redan finnas, ingen lagändring skulle vara behövlig. Häremot måste dock sägas, att frågans avvisande skulle bli av en mycket stor indirekt betydelse, förträffligt karakteriserad av hr Söderberg i Stockholm i orden, att det kanske rent av skulle uppmuntra kvinnofridstörarna, om kammaren ej ville göra något. Kvinnorna ha utstått och utstå så mycken nervuppslitande skrämelse och leda vid detta ständigt hotande oroande, att de ej böra avvisas, och som vanligen sker för att få en fråga fram, ha de måst i förväg slita och släpa för den.

För denna tidnings läsare är gången härvid väl bekant. På ett av Stockholms F. K. P. R:s månadssamkväm togs initiativ till en adress i saken till överståthållaren. Inte mindre än 14 av våra största kvinnoföreningar instämde i detta hänvändande. Kvinnornas anhållan remitterades till polisnästaren, som utställde den till distriktens kommissarier, och då dessa funno saken bra som det var, fick därvid bero. Härav syntes frågans framdragande för riksdagen behövlig. Ett avvisande därifrån skulle oundvikligt tas som ett slags betyg på att förhållandena ej äro svårare än att de böra fortforande utstås.

Vi kunna ej annat än hoppas, att också Första kammaren skall erkänna, att ett sådant insegel icke bör givas.

Annonsera i Rösträtt för Kvinnor.

Annonspris 10 öre efter texten, 12 öre å textside pr mm.-höjd, spaltbredd 65 mm. Marginalannons samt annons å bestämd plats 20 öre pr mm. Årsannonser 20 % rabatt, halvårs 10 % rabatt, kvartals 5 % rabatt. För annons till införing 1 eller 2 gånger torde likvid medfölja ordern. Annons bör vara insänd senast 5 dagar före tidningens utgivningsdatum till Rösträtt för Kvinnors expedition, Lästmakaregatan 6, Stockholm. För annonsavdelningen: Rikstel. 8600, Allm. tel. 147 29, mellan 1-4 e. m.

Haslig utbildning för kvinnor.

Socialstyrelsens betänkande.

Önskvärdheten av en allsidig praktisk utbildning för kvinnor, så att de sättas i stånd att praktiskt sköta ett hem har på sista året varit alltmåra framträdande och frågan har livligt diskuterats både enskilt och offentligt. Moderata kvinnoförbundet samt Fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala ha, såsom förut omtalats, ingått till K. M:t med begäran om åtgärder från statens sida att möjliggöra den kvinnliga ungdomens husliga utbildning. Över dessa framställningar har socialstyrelsen nu avgivit ett betänkande.

Styrelsen förordar att regeringen i proposition skall föreslå riksdagen att å extra stat för år 1917 anvisa ett förslagsanslag på 50,000 kr., dels för att på frivillighetens väg åstadkomma yrkesskolor för husmoderutbildning i städer, köpingar och industrisamhällen, dels för att komma obemedlade eller mindre bemedlade elever vid nämnda skolor till gagn.

Yrkesskolornas huvuduppgift skulle bli att genom en allsidig utbildning under längre, sammanhängande kurser meddela eleverna kunskap i allt som rör hemmets vård och skötsel. Därjämte skulle de sättas i stånd att förestå specialkurser samt afton- eller endagskurser, anordnade för de kvinnor, som äro intresserade av den husliga utbildningen, men som på grund av sitt förvärvsarbete äro förhindrade att ägna någon längre tid däråt.

Statsbidraget skulle utgå med högre belopp till skolor med inga eller helt obetydliga elevavgifter, med mindre belopp till sådana skolor, som stödja sin ekonomi på elevernas avgifter. Därjämte förordas även bidrag till studieunderstöd.

Ny landvinning.

Ny F. K. P. R. bildades i Mölnlycke, Västergötland, den 11 mars efter fördrag av fru Frigga Carlberg. Ordförande och centralstyrelsemedlem är fru Ninnie Wahlborg-Elgeskog.

Kvinnor i livsmedelsnämnderna.

Till ledamot av Söderhamns stads livsmedelsnämnd ha stadsfullmäktige på förslag av fru Hilda Wennerström utsett fru Hermanna Dahlqvist.

I livsmedelsnämnden i Motala har invalts fru Augusta Lundberg.

I Umeå stads livsmedelsnämnd, som består av tre personer, sitta två kvinnor, båda medlemmar av F. K. P. R., nämligen fruarna Selma Bergström och Olivia Öhman.

Dr Valfrid Palmgren Munch-Petersén

kommer inom den närmaste tiden att knytas till Köpenhamns universitet som lektor i svenska.

Ny framgång i Amerika.

Den lagstiftande församlingen i staten Oklahoma har med 62 röster mot 15 antagit ett förslag om rösträtt för kvinnor. Skulle förslaget även gå igenom i senaten, kunde det redan i augusti föreläggas valmännen.

Schweiz börjar röra på sig.

Socialdemokraterna i kantonen Zürich ha beslutat igångsätta namninsamling till förmån för referendum om kvinnorösträtts införande i kantonen. För att referendum skall äga rum fordras 5,000 namn.

De F. K. P. R., som ej insänt sitt instämmande i Uppropet för varaktig fred, uppmanas att fortast möjligt sända detsamma till Fredsuppropets expedition, Stockholm.

A.-B. JOHN V. LÖFGREN & Co

Kungl. Hofleverantör

Rikst. 429 Fredsgatan 3, Stockholm. A. T. 50 48

Sveriges äldsta, största o. bäst renommerade specialaffär i

Siden- & Ylle-Klädningsstyger

Prover t. landsorten sändas gratis o. franco.

Krigets inflytande på lösningen av kvinnornas rösträttsfråga.

VII.

1. Anser Ni att världskriget kommer att påverka uppfattningen om kvinnans ställning som samhällsmedlem?

2. Anser Ni att världskriget kommer att befördra eller fördröja lösningen av kvinnornas rösträttsfråga?

Vi införa i dag följande svar på vår rundfråga:

Anna Kleman:

Enligt min mening har världskriget redan påverkat uppfattningen av kvinnan som samhällsmedlem. Såsom ett typiskt exempel på ändrade föreställningar skall jag återge några ord av Rudyard Kipling ur en under kriget skriven korrespondensartikel från Frankrike.

Han yttrar där, att man egentligen borde resa genom Frankrike med hatten i hand — som hyllningsgärd åt de franska kvinnorna för det storartade samhällsarbete, som de utfört på alla områden under denna hemsökelsens tid. Som bekant har hans förutvarande uppfattning av kvinnan varit den okonstlat primitiva, som han själv uttryckt med satsen, att kvinnor äro till "for one purpose only".

Metamorfofen är ju genomgående! Och alldeles säkert ha tusenden och åter tusenden av det manliga släktet, vars ord icke nå så vida omkring som den ryktbare engelske författarens, under denna tid uttalat sin villighet att taga av hatten för kvinnors samhällsarbete — män, som förut varit övertygade anhängare av tron på "kvinnans enda sanna bestämelse".

Men äro icke dessa under kriget påkomna sinnesändringar betänkligt lika de plötsliga omvändelserna på dödsbädden? Och kan man icke befara, att den gamle Adams "kvinnoideal" kommer att mycket fort leva upp igen, om (?) och när Europa övervunnit dödsångesten och återvänt till livet. Jag fruktar att så blir förhållandet. Och mindre än intet hoppas jag i detta hänseende av de unga, på tillväxt stående skaror, vilka i denna "stora tid" fostras i krigsguden Mars' dyrkan.

Visserligen är det sant, att det stegrade behovet av kvinnlig arbetskraft, kvinnors talrika förekomst på en mängd områden, där de förut endast i försvinnande fåtal funnits i de krigförande länderna, måste verka i riktning av kvinnans erkännande som samhällsarbetare. Men jag tror att alla teorier — och krav — på grundval av detta faktum skola tystas ner av det praktiska behovet av nytt människomaterial för att fylla luckorna i krigets och industriens härar. Den måttlösa råhet, som kräver, att kvinnorna skola föda så många barn som möjligt, för att det skall finnas flera liv att föröda under nationernas kraftmätningar, flödar över alla bräddar i nuvarande stund och tar sig i de krigförande länderna de mest groteska uttryck. Man har både här och där dryftat frågan om införande av legaliserad polygami. Så långt ha "kulturländerna" kommit i utförsbacken. Och det är ju givet, att månggiftsidéer äro oförenliga med kvinnorörelsens grundläggande axiom: kvinnans första plikt och rätt är att

vara människa — hennes egenskap av könsvarelse kommer i andra rummet.

För mig är kvinnans frigörelse varken mer eller mindre än ett nödvändigt moment i folkens humaniseringsprocess, och kvinnorösträtten är på en gång bekräftelsen på ett uppnått stadium i denna process och ett mäktigt medel, varigenom kvinnorna bli i stånd att befördra och påskynda densamma. Vari består den mycket omtalade utvecklingen (ordet taget i sin ideella betydelse och således icke liktydigt med ekonomisk eller materiell utveckling) om icke i folkens och individernas höjande ur mer eller mindre animala livsformer till högre — eller med andra ord, därav stigande *humanisering*. Huru skulle då världskriget, som för människorna tillbaka till rika utvecklingsmöjligheter för slumrande rovdjursinstinkter, kunna medföra seger för kvinnosakens idé? Min pessimistiska tro är, att världskriget kommer att fördröja, icke befördra, genombrottet av de åskådningar, med vilka de på djupet gående kvinnosakssegrarna äro oskuljaktigt förenade.

Trots dessa åsikter erkänner jag emellertid två möjligheter, varigenom kvinnorösträtts genomförande skulle kunna påskyndas av världskriget.

Den ena möjligheten, som innebär motsatsen till min egen uppfattning av krigets inverkan på människors hjärtan och sinnen, vore, att de mirakeltroende finge rätt, och "en ny tid" med ädlare människor föddes ur världskrigets Ragnarök. I så fall vore kvinnornas medbestämmanderätt i nationernas öden lika viss som uppfyllelsen av en mängd andra rättfärdighetskrav.

Den andra möjligheten ligger däri, att världskriget måhända kommer att medföra stora, demokratiserande omvälvningar inom staterna med borttagande av åtskilliga "streck", däribland det politiska könsstrecket.

Något betyg på ett uppnått högre kulturstadium skulle denna kvinnosakens och demokratins seger ingalunda utgöra. Världskrigets faktum utgör korrektivet mot onödig högfärdsanda i detta hänseende. Man kan emellertid tro och hoppas, att denna seger skulle bli ett välbehövligt medel till humaniseringsprocessens påskyndande.

Vad vi nu uppleva i 20:de århundradet efter Kristi födelse är ett skriande vittnesbörd om behovet av nya medel och av nya krafter, som äro predisponerade för att träda i fredsidéernas tjänst. Och vilka skulle vara mera predisponerade härför än kvinnorna, vilka aldrig burit vapen eller tyngts av fruktansvärda krigstraditioner!

Alltså, jag tror att världskriget — i de nu krigförande länderna liksom också genom återverkningar i andra länder — kan medföra maktförskjutningar, varigenom kvinnorna komma i besittning av politisk rösträtt. Och att rösträtten i så fall blir för kvinnorna ett välbehövligt medel, som skall sätta dem i stånd att mera verksamt än hitintills bidra till mänsklighetens humanisering — och därmed till förverkligande av all kvinnorörelsens slutliga mål, att göra sig själv överflödig. Här som alltid gripa orsak och verkan in i varandra!

Patrik Haglund:

I anledning av de båda mig tillsända rundfrågorna följande:

1. Möjligen kommer man under kriget att på de håll, där man ifråga om kvinnorösträtten ännu rör sig utslutande med den gamla dogmen, att kvinnans naturliga skapnad och naturliga uppgift o. s. v. bör utestänga henne från en fullständig medborgerlig tillvaro, med förvåning se, att kvinnorna duga till både ett och annat exklusivt s. k. "manligt" arbete. Åtminstone borde man kunna komma att förstå, att de olika arbetsområdena för man och kvinna ej i så hög grad botten i olika biologisk konstruktion, som männen hittills — som vanligt insockrande sin makt- och undertryckningspolitik i fagra ord — ansett lämpligt att predika. Redan i djupaste fred har ju den fördomsfrie iakttagaren, som haft tillfälle till observationer även litet grand utanför den egna husknuten, haft rika tillfällen att se, att differentieringen mellan mannens och kvinnans arbetsområden i själva verket måste bero på andra och vida mera tillfälliga förhållanden än den obestriddliga skillnaden i kroppsbyggnad och vissa funktioner. Kommer en svensk t. ex. till ett mindre — nå, det kan t. o. m. vara ganska stort — hotell i Paris eller annorstädes i Frankrike, så iakttagare han säkert med stor häpnad, att kontoret med all expedition och alla affärer förestås av frun, medan mannen sköter köket. Således alldeles tvärt emot förhållandet här, där de flesta födas och dö i den tron, att i en liknande situation mannen på grund av sin skapnad måste sköta affärerna och frun på grund av sina naturliga betingelser måste stå i köket. Det är ju ej omöjligt, att kriget kan bidra till att göra klart för samhället, att den där sköna — n. b. för männen — tron på naturnödvändigheten av kvinnans särskilt undångömda placering i samhällslivet kanske ej är så grundrotad i naturen, som tros och uppgives. Kriget kan enligt min mening möjligen på denna väg något påverka uppfattningen av kvinnans ställning som samhällsmedlem.

2. Huruvida världskriget kommer att befördra eller fördröja lösningen av kvinnornas politiska rösträttsfråga, är en helt annan sak. Efter kriget liksom förut blir denna fråga en maktfråga; kvinnorösträtten blir nu som förut vänsterpartiernas sak att driva fram. Motståndet från reaktionens makter, som i världskrigstider fira vildare orgier än någonsin, kommer säkerligen att efter kriget bli ännu värre än förut och från deras synpunkt visserligen på särdeles goda grunder; ty av dem som efter kriget komma att avfordra det nuvarande samhällsskicket och deras ansvarig redovisning och skadestånd — måtte det ej tillmätas för litet — bliva kvinnorna de farligaste, ty deras rättsanspråk komma att vara starkast. Att efter kriget reaktionens ansträngningar att mota detta och andra viktiga rättskravs genomförande ingalunda komma att slappas, står för mig ganska klart; och man kommer därvid att i Europa hava särdeles god hjälp av krigets efterverkningar, av den misär — ekonomiska som troligen ännu mera kulturella —, i vilken världsdelen tydligen kommer att befinna sig. Och om också kriget förr eller senare måste sluta, kommer man sannolikt på vissa håll att söka så länge som möjligt bevara de förträffliga hjälpmedel — gränsavspärning, censur och tusen andra —, med vilka man i kriget så väl lyckats hålla nere alla generande rättsanspråk. Och för mig står särskilt kvinnorösträtts rättfärdighetsanspråk, som f. n. kunna resas i samhället.

Läkemedel för
Edra klädning
och kappor hos
oss och Ni blir
belåtna.

Örgryte Kemiska
Ivått- och färgeri Aktiebolag Göteborg

Kvinnliga poliser.

Ett reformkrav.

Bland de många reformer och omdaningar av samhällsförhållandena, som nått oss från Amerika, är även att räkna tanken på kvinnan i polisens tjänst. Förenta Staterna var nämligen det första land, som upptog idén om polissystem, och därifrån har den spritt till de flesta civiliserade länder, som endast ha goda resultat att uppvisa av en institution, som, där den väl blivit införd, synes oundgänglig, när det gäller att ta vård om kvinnor och barn.

Redan år 1882 anställdes i Chicago på enskilt initiativ kvinnliga poliser, och försöket utföll så gynnsamt, att staden sedermera tog institutionen om hand, och Chicago hade enligt en uppgift från 1907 icke mindre än 80 polissystem. År 1889 blev en lag angående kvinnlig polis antagen från städer av första och andra ordningen i Pennsylvania enligt följande paragraf: "En 'police matron' skall tillsättas vid varje polisstation, dit kvinnliga fångar och barn föras, och hennes uppgift skall vara att mottaga, undersöka, ha ansvar för och taga vård om alla kvinnliga fångar och barn, som föras till en sådan polisstation."

I New York har det funnits kvinnliga poliser sedan 1892, i Boston har man mönstergilla anordningar, och i Denver, Colorado, där Judge Lindsey grundat barndomstolar och utövat ett nyskapande inflytande på rättsskipningen, ha även kvinnliga poliser anställt vid järnvägsstationerna, där de ha att hjälpa unga, resande flickor, som ofta av okunnighet bli vita slavhandels offer, med råd och död.

Med ledning av erfarenheterna från andra länder väckte redaktör G. H. von Koch år 1907 en motion i Stockholms stadsfullmäktige om anställande av kvinnliga assistenter vid Stockholms polis, och i motionens syfte instämde bland andra rådmän A. E. Dahlberg, direktör Emil Hammarlund, pastor Ernst Klefbeck, professor Knut Kjellberg, professor Karl Warburg och professor O. Medin. Motionen resulterade i att å polisens stat från och med år 1908 uppfördes ett anslag av 5,100 kr. till kvinnliga polisbiträden för att utrona i vad mån den nya institutionen kunde vara av värde.

Den erfarenhet som vunnits har i det hela varit tillfredsställande, men institutionen visade sig vara alltför provisoriskt ordnad både vad antalet anställda kvinnliga poliser samt vad lokalfrågan beträffar. De två polissystem, vilka sedan resp. år 1908 och 1910 varit anställda vid Jakobs polisstation, ha haft sin tjänstgöring så ordnad, att en syster tjänstgör från kl. 10 f. m. till kl. 6 e. m. och den andra från kl. 6 e. m. till kl. 2 på natten. Under den del av natten, som infaller efter kl. 2, finnes ej något kvinnligt biträde närvarande på stationen, vilket måste betraktas som en stor olägenhet, då kvinnor, som anhöllits senare på natten, icke kunnat ombändertagas av en polissyster. Lokalen, som varit upplåten vid Jakobs polisstation, har varit trång och för sitt ändamål olämplig. För att råda bot på dessa missförhållanden uppdrogs åt den kommitté, åt vilken stadsfullmäktige i juni 1912 anförtrodd utredningen av frågan om reglering av överståthållareämbetets stater, även frågan om den kvinnliga polistjänstens definitiva organisation.

Kommittén avgav sitt betänkande i april 1913, och på grund av de utredningar som gjorts föreslog kommittén, att fyra kvinnliga polisbiträden skulle anställas vid lämpligt polisen. Vidare föreslogs, att distriktspolisens verksamhet, som är av största vikt för samhället, skulle bestämmas till 1,500 kr. jämte fyra ålderstillägg, vartdera på

100 kr. För löernas åtnjutande torde i övrigt böra i tillämpliga delar gälla de villkor och bestämmelser, som enligt senaste fastställda lönerreglering för polispersonalen äro gällande för konstaplar. Kommittéens förslag kom emellertid icke under stadsfullmäktiges prövning, emedan, genom beslut av den 22 mars 1915, en ny kommitté tillsattes för utredning angående möjligheterna till förenklningar och besparingar inom polistjänsten i Stockholm. Frågan om polissyster blev alltså ett led i en större och mera omfattande fråga och hade således inte utsett att under den närmaste framtiden lösas. Lönenämnden tillstyrkte emellertid kommitténs av 1912 förslag, med undantag av de kvinnliga polisbiträdenas löneförhållanden, om vilka det heter: "Emellertid har nämnden med hänsyn till de stora kvalifikationer, vilka måste fordras av här ifrågasvarande befattningshavare, likasom även med hänsyn till arten av dem påvilande tjänstgöring, ansett de av kommittén föreslagna avlöningsförmånerna för låga."

Då ett uppskov, med hänsyn till de svårigheter, under vilka de kvinnliga polisbiträdena f. n. arbeta, vore synnerligen beklagligt, väckte fru Emilia Broomé och fröken Stina Quint den 15 november 1915 i stadsfullmäktige motion om "att det av stadsfullmäktige av den 10 juni 1912 framlagda förslaget angående organisationen av den kvinnliga polistjänsten måtte såsom en i det väsentliga fristående fråga få, oberoende av den senare tillsatta kommitténs utredningar och förslag, snarast möjligt föreläggas stadsfullmäktige till avgörande."

Motionen avstyrktes av drätselnämnden, men det föreslogs att öka polissystemens antal till 3. Även beredningsutskottet har avstyrkt förslaget om att omedelbart för sig lösa frågan, men hemställer om 2,000 kr. i årsanslag för år 1916 för att förstärka den kvinnliga polispersonalen. I detta läge befinner sig alltså frågan för närvarande, när den av stadsfullmäktige skall behandlas under medio av april månad, men som en följd av det ökade anslaget och en förstärkning av polissystemens antal torde även en lösning av lokalfrågan visa sig vara nödvändig, och man får hoppas att de svårigheter, under vilka polissystemen i åttio år arbetat, icke skola utsträckas ännu en följd av år framåt. Frågan är av allra största samhällsbetydelse. Kvinnor ha lättare att tala med kvinnor och ha behjälta svårigheterna, men för att organisationen skall kunna bli tillräckligt effektiv, måste den vara tillfredsställande ordnad. Lokalförhållandena, ett tillräckligt antal polissyster och goda löneförhållanden äro de synpunkter, som man först har för ögonen, och därnäst komma en del önskemål rörande polissystemens själva, att de nått en mogen ålder och att de besitta en viss bildning. Endast den, som äger erfarenhet av livet, kan tänkas handhava de kvinnor, som komma under polisens uppsikt, och det är inte heller otroligt, att polissystemen i många fall skulle ha en mission att fylla bland de samhällets olycksbarn, som äro hemfallna under prostitutionen. Bland dessa finnas utan tvivel många, som kunde räddas undan ett liv i moralisk och social förnedring. Man får därför hoppas, att när frågan kommer under behandling i stadsfullmäktige, inte endast nyttighetskraven, utan även de etiska krav, som äro förbundna med polissystemens verksamhet, vinna beaktande och leda till omorganiseringen av en institution, som det är av största vikt för samhället att vidmakthålla.

Gurli Hertzman-Ericson.

"Statsministerns döttrar."

Ny rösträttspjäs.

Bland många andra förträffliga egenskaper har Göteborgs F. K. P. R. även visat sig äga betingelser att spela teater på ett sätt, som en gång, det var när Shaws kvieka enaktare "Tidningsurklipp" gick av stapeln, kom en tidningsman att utbrista: "Jag har inte alls haft en känsla av att det var ett amatörsällskap, som spelade." Traditionerna från förr äro desamma, och när Frigga Carlbergs nya rösträttspjäs, "Statsministerns döttrar", sattes i scen, var det givet att sällskapets ledande krafter, postexpeditör Erik Nelander och fröken Hildur Öijer, sökte göra sammansättningen så homogen som möjligt.

Tisdagen den 21 mars samlades alltså en förtäntansfull och festklädd publik på Lorensberg, och när ridån gick upp, befann man sig i statsminister Fixstjernas kanslium, där de tre akterna utspelades. Som en sannskyldig högerminister hade Agathon Fixstjärna endast skräck och förakt för allt vad rösträttskvinnor hette, men då han ändå ansåg, att kvinnan borde tjäna fosterlandet, hade han uttänkt en plan om ett kvinnligt värnpliktsår i samhällets tjänst, till vilket ändamål han, utan sin hustrus vetskap, sände sina tre döttrar, den ena till en tvättinrättning, den andra till en butik och den tredje, älsklingsbarnet Malin, som hustrufru till en känd riksdagsman. Men det var en sak, som statsministern förbisett, och det var, att kvinnan på arbetsmarknaden ser saker och ting på ett helt annat sätt än kvinnan i hemmet. Förhållandena på de olika områden, där de hållande öppnade döttrarnas ögon, och så, de återvände till den faderliga boningen som fulljädrade rösträttskvinnor, fördärvande den väl uttänkta plan, som redan varit föremål för en le-

dare i Allmänna mening. För att rädda situationen nödgas statsministern bifalla kvinnornas rösträttskrav, emedan döttrarnas inblick i samhällsförhållandena varit sådan, att han själv blivit övertygad om att kvinnan måste ha sitt ord med i lagstiftningen.

Detta är i korta drag pjäsens nakna stomme, som Frigga Carlberg påklätt en massa roande detaljer och fyndiga påhitt. Hon rör sig med satirens vapen, men där är allvar och känsla på djupet, ty den som tecknat karaktärerna har sett till botten av missförhållandena i samhället.

Pjäsen fick på det hela taget ett gott utförande, och främst äro då att nämna hr Nelander och fröken Öijer som statsministern och hans maka, "den starka eken och den spåda rankan", som till slut ställer sig så solidariskt med döttrarna, att hon ber att få bli inskriven i F. K. P. R. Hr Keyser var utmärkt som tidningsredaktör, och hr Bruun skapade en god typ av en bifigur. De tre statsministerdöttrarna, som fått pröva åtskilligt av livets vedervärdigheter, hade många övertygande tonfall, och en mycket roande scen var den, då älsklingsbarnet Malin, som hamnat i polisens klor, berättar om de trakasserier hon varit utsatt för.

Publiken var road, applåder stormade, och författarinnan ropades in och begåvades med en bukett av konvaljer och crocus i rösträttsmedel.

Som agitationsmedel, att under nöjets täckmantel få motståndare och likgiltiga, att svälja de beska pillerna, är pjäsen ovärderlig, och därför får man hoppas, att Statsministerns döttrar snart börjar sin rundgång i Sveriges bygd. Blir utförandet därtill så gott som förhållandet var i Göteborg, kan man förutspå en storartad succés.

G. H. E.

Den illiterata valmannen.

Av Evelyn Sharp.

(Översättning från engelskan.)

— Det var mycket roligare att vara tillsammans med dig, Peggy, innan du började uppträda och tala, förklarade den försummade vän, som trampar i varje reformators fotspår. Förr drog du inte igenom statistiska tabeller under hela lunchen och rusade inte genast efteråt iväg till East End för att tala till folk, som inte kan förstå ett ord av vad du säger.

— Käreste, skrattade Peggy, i det hon stude i tabellerna i — väska, det är inte åtalade uttalanden i — eller ens societetspublik. De är hederliga arbetande kvinnor och — — —

— De kommer inte att höra på dig, det är jag säker på, sade den försummade vännen. Det vore mycket bättre du följde med mig på matiné. Vad tjänar det till att omvända folk, som varken kan skriva eller läsa? Min bror, som inte har något emot att en del kvinnor får rösträtt — han är mycket frisinnad, som du vet — säger att han är motståndare till er rösträttsmotion bara därför att han är rädd för alla illiterata valmän.

— Det är jag också — förskräckligt rädd för dem! svarade den oroliga talaren. De vet så mycket mer än jag. Skada på matiné, min vän, jag ska gå varenda dag en hel vecka, när vi fått rösträtt. När det blir? Aldrig? Å, var inte så misströstande! Med många frisinnade män som din bror ska vi snart — adjö allesammans!

Den försummade vännen sökte en bundsförvant i Peggys mor.

— Är ni inte orolig för henne, när hon går ensam till sådana där ruskiga platser? frågade hon.

— Jo, det är jag, svarade Peggys mor. Och jag tror Peggy är det också. Men det måste man vänja sig av med.

— Jag trodde ni var anti! ropade Peggys vän, som tyckte att marken under henne började skälva.

— Nej, det har jag aldrig varit, förklarade Peggys mor, men innan Peggy kom i fängelse för rösträtts skull, förmodar jag att jag var frisinnad, som er bror. — Kanske det var det ni menade!

Därpå började de resonera, som Peggys mor hade för avsikt.

När Peggy anlände till sitt möte, inom sig nervöst upprepande huvudpunkterna av det ekonomiska sammanhanget mellan arbetande kvinnor och politisk rösträtt, fann hon en publik på tre välvilligt stämde kvinnor och en liten flicka.

— Och om inte mjökbudet hade varit, så hade ni inte fått dem, sade Mrs Parkinson, den nyomvända proselyten, som lovat att i sin bostad på nedra botten samla ihop några vänner, som Peggy skulle tala till. Jag är sådan, ser ni: antingen upp, eller ner. I dag är det ner, och jag skulle inte ha kunnat gå omkring och be folk komma, nej, inte om jag hade haft betalt för det. Vad ska jag ta mig till, när hon kommer? frågade jag nicka själv? Då hörde jag mjölkpojken knacka, och jag ut och fick tag på dem, när de kom ut med sina flaskor. Eller hur, Mrs Hions?

— Jo visst, Mrs Parkinson, instämde en omfångsrik fru, klädd i sammetskofta, och jag kunde först rakt inte förstå vad det var åt er. Att det var något om "motion" uppfattade jag, men vem har väl tid med sånt...

— Och jag begrep heller inte vart hon ville hän med sin rösträttsmotion, förrän hon sa att det bara var politik. Då begrep jag förstås, inflikade en annan med den tillfredsställda minen hos en, som hade reda på sig.

Då den tredje av sällskapet icke visade någon lust att förklara sin närvaro, tog Peggy mod till sig och började på med sina statistiska tabeller. Hon märkte att hennes publik såg intresserad ut, och hon trodde att hon lade ut saken riktigt bra, då frun, som förstod sig på politik, avbröt henne med ett hjärtligt instämmande.

— Det är vad jag alltid har sagt! sade hon gillande. Låt männen hålla uppe boklärdomen — dom har tid till det — halva året ä' dom utan arbete, och alltid har de kvällarna fria. Sen kan de låta oss få del av det, vi som inte har tid över för såna nöjen. Min man är snäll, han. Många gånger om kvällarna, när jag håller på med min lagning, sitter han och läser högt ur tidningen för mig så vackert, från början

A. P. ANDERSSONS MÖBELAFFÄR
STOCKHOLMGamla Kungsholmsbrogatan 26
(andra huset från Drottninggatan)

Stort lager af finare och enklare

MÖBLERi ek, mahogny, valnöt samt andra
träslag äfven målade, till billigaste priser.

Allm. Tel. 11410 Riks Tel. 65 05

C. MALMSTRÖM

f. d. A. E. SCHULDHEIS (Firman grundad 1794)

DROTTNINGGATAN 78 C NORRLANDSGATAN 15
ALLM. TEL. 10583 STOCKHOLM ALLM. TEL. 10221

Specialité:

Kammar - Borstar
Franska Parfymer
och Tvålar.

Riks 25 50

Allm. 62 96

La fleuriste
Kgl. Hofblomsterhandel

Malmorgsgatan 6, Stockholm

Advokat EVA ANDÉN

JURIS KAND.

Kvinnliga Juridiska Byrån

Vallingatan 18 - Stockholm C.

Rättegångar o. juridiska uppdrag av alla slag.

KL. 10-4.

Riks tel. 75 76.

Allm. tel. 18336.

E. o. Hovrättsnotarien

ELISABETH NILSSONS Advokatbyrå

Södergatan 14, Malmö

Tel. 6137

Rättegångar och Juridiska uppdrag av alla slag.

Landstingsmannavalen och kvinno-
rösträtten.

L. K. P. R. har genom sina länsförbund och i län, där icke länsförbund finnas, genom respektive lokalföreningar interpellat årets landstingsmannakandidater om deras ställning till kvinnorösträtten. De utsända frågorna voro av följande lydelse:

1. Är Ni anhängare av den politiska medborgarrättens utsträckning till Sveriges kvinnor?

2. Vill Ni i händelse av Edert inval i landstinget verka för att till ledamöter av Riksdagens Första kammare väljas män, som vilja medverka till genomförandet av denna reform?

En redogörelse för de inkomna svaren, vilka i allmänhet före valen ha publicerats i de olika länen orspress, kommer att lämnas i ett följande nummer av Rösträtt för Kvinnor.

Kvinnofrågor inför riksdagen.

För skolundervisning i huslig ekonomi har hr Sigfrid motionerat i Andra kammaren. Han har tänkt sig att kyrkostämmorna skulle få rätt att besluta om införande av obligatorisk undervisning i ämnet. Motionen avslogs den 15 mars, men efter en debatt, varunder alla talare, motionären naturligtvis inte minst, betonade betydelsen av husmoderskurser och huslig undervisning. Anledning till avslaget var, såsom hr Helger utvecklade, att frågan redan är under utredning. Folkundervisningskommittén har föreslagit huslighetskurser i samband med fortsättningskolan, och det kan antagas att folkskoleöverstyrelsen vid omorganisationen av vårt folkskoleväsen icke skall underlåta att vidtaga åtgärder i enlighet härmed.

Kvinnliga seminarierectorer.

Folkskoleöverstyrelsen har med anledning av seminarierectorinnornas förut omtalade framställning i ämnet ingått till riksdagen att kvinnor må kunna utnämnas eller förordnas till rektor vid kvinnligt folkskoleseminarium samt att kvinnligt rektor skall åtnjuta de löneförmåner, som tillkomma kvinnlig adjunkt i högsta lönegraden.

Örebro länsförbunds årsmöte.

Örebro länsförbund av F. K. P. R. hade årsmöte i Örebro den 4 och 5 mars. Fröken Gertrud av Klintberg, Stockholm, inledde mötet med ett föredrag om Kvinnor i samhällets tjänst. Talarinnan påpekade, hur parasitlivet icke passade Nordens kvinnor, utan hur allt fler ägna sig åt ett bestämt arbete. Nya arbetsområden öppnas för kvinnorna, men för varje gång fördras kamp. Ännu äro många områden stängda, där kvinnorna skulle göra mycket gagn. Kvinnor ägna sig ofta åt planlöst barmhärtighetsverk; i stället böra de deltaga i ordnat praktiskt, socialt och kommunalt arbete. I förberedande riksdagsarbete deltaga redan kvinnor, så vid utarbetande av nya lagar angående fattigvård, nykterhet och äktenskap. Dessutom tillkallas kvinnor ofta som sakkunniga. I de flesta statens verk borde kvinnor vara med, t. ex. på *ansvarfulla* poster i socialstyrelsen och pensionsstyrelsen. Nu användas de där endast som skrivbiträden. Kvinnorna ha icke rättighet att undandraga sig det kommunala och sociala arbetet, och talarinnan uppmanade kvinnorna att inte förtrötts, utan behålla en ljus tro på livet. Hon berörde även närmare fattigvårds- och pensionslagstiftningen, och om denna senare kom den följande diskussionen att röra sig. Ur denna framgick pensionsnämndernas stora svårighet att rättvist skilja mellan ekonomisk invaliditet och arbetsinvaliditet och den därav följande ofördelaktiga siffran för kvinnliga understödstagare. Fröken Klintberg önskade en specialstatistik, andra förordade fri läkareundersökning. En annan svårighet yppade sig vid uppskattningen av det husliga arbetet. I allmänhet underskattades det. Det visade sig, att på sina ställen hustruens arbete inom hemmet uppskattades till endast 50 kr. pr år, på andra åter till 100-125 kr. I denna diskussion deltog medlemmar från olika pensionsnämnder i länet.

Det varmhjärtade och sakrika föredraget åhördes av en stor och tacksam publik. Efter föredraget vidtog ett animerat samkväm.

Söndagens möte hölls under ordförandeskap av fröken Maja Forsslund, Kopparberg, å Vita Bandets lokal, som välvilligt upplåtits.

Ordföranden uttalade först välkomsthälsningar till de närvarande, särskilt representanten för den nyaste föreningen, Striberg. Tio av länets stora föreningar voro representerade genom 23 ombud. Förbundet kunde se tillbaka på ett gott arbetsår med glädjande resultat. Två nya föreningar i Laxå och Striberg och 2 filialer i Fjugesta och i Gällersta hade bildats. Medlemsciffran är 632 mot 462 vid senaste årsmötet, och Rösträtt för Kvinnor har inom länet 330 årsprenumeranter. Största delen av länsförbundets kassa hade under 1915 använts till gratisprenumerat å Rösträtt för Kvinnor för sanatorier, brunnsorter och dylikt. Föredrag hade hållits av friherrinnan Ebba Palmstierna i Laxå och av fru Elisabeth Wærn-Bugge på 16 platser i Närke och Bergslagen. Alla dessa föredrag hade mottagits med hänförelse, och man hade intrycket, att det började ljusna ute i bygden. Ett extra länsförbundsmöte hade hållits under november.

Mycket intressant var att höra rapporterna från lokalföreningarna, särskilt deras agitationsmetoder. Alla enades om, att det bästa agitationsmedlet var vår tidning. För övrigt rekommenderades personlig agitation — rösträtt vid alla fester och bjudningar, vid alla former av umgängeslivet — "anfallsprenumerat" på Rösträtt för

Kvinnor åt motståndare — hellre arga än likgiltiga motståndare — samarbete med andra kvinnoföreningar, distingerade möteslokaler, arbetsaftnar och samkväm. Det nyaste medlet i rösträttens tjänst är valden i Kumla uppsatta permanenta, stora anslagstavlan (med glas), där affischer, brevkort, tidningsurklipp, artiklar och notiser angående kvinnosaken uppsättas. — Den duktigaste av länets föreningar tycktes Örebro F. K. P. R. vara med dess under året betydligt höjda medlemsiffra, livaktighet och intresserat arbete på landsbygden.

Näst lokalföreningarnas arbete att stärka sig själva är deras viktigaste uppgift att genomsyra landsbygden. För detta ändamål har början till en organisation gjorts. Med ledning av en stor, handritad karta, som ordföranden har all heder av, och där rösträttsföreningarna och filialerna bildade röda lysande punkter, uppdelades länet i distrikt, och varje förening fick ansvaret för ett sådant. I varje bygd skall uppsökas en intresserad kvinna, som åtager sig att bli platsombud, lovar hjälpa föreningen med agitation, prenumerantsamling, annonsering, möteslokaler och dylikt. Sålunda genomgicks socken efter socken, adresser lämnades på personer, som voro erkänt rösträttsintresserade eller åtminstone "misstänkta individer", som lokalföreningarna hade att vända sig till för att värva platsombud.

Ordföranden framhöll även vikten av att kvinnor deltaga i det kommunala arbetet och önskade få till stånd en kommunalstatistik. Man borde taga reda på i alla socknar de kommunala uppdrag, som innehas av kvinnor, och insända dessa uppgifter till sekreteraren för att så småningom åstadkomma en statistik.

Fröken Hilda Karlsson, Örebro, höll föredrag om landstingsvalen. Efter att ha berört landstingens uppgifter, valsätten och betydelsen, påpekade talarinnan, att kvinnorna böra intressera sig mera för dessa val. Valen i år inverka på valen till Första kammaren 1918, och det är Första kammarens motstånd, som skall brytas. Varje kvinna bör rösta själv, helst icke genom fullmakt. Hon framhöll även, att alla partier i valtider utnyttja alla chanser att få kvinnorna med på sin sida, även om de sedan icke vilja veta av dem. Nu är kvinnofrågan egentligen en nykterhets- och fredsfråga. Därefter diskuterades taktiken vid årets val. Länets landstingsmannakandidater tillfrågas om sin ställning till kvinnorösträtten, och deras jakande eller nekande svar meddelas i pressen till ledning vid valen. Från somliga kandidater hade redan ingått svar av växlande innehåll och färg. Så förklarade en, att han ville arbeta för kvinnans rösträtt, eftersom "kvinnan är en människa", men en annan ville inte göra det, för "kvinnans mission bör vara hemmet".

En fråga, som tydligen låg de närvarande alldeles särskilt varmt om hjärtat, var den kvinnliga ungdomens utbildning. Fröken Ellen Fröström, Nora, var själv närvarande, men hennes förslag om hemvårdskurser framlades dock. Fröken Fröström ansåg, att man borde väcka de ungas känsla för vad hemmets trevnad betyder och deras känsla av ansvar och att man borde ge dem en handräkning i utbildningen, t. ex. genom enkla sammankomster med huvudsakligen praktisk undervisning i hemmets ordnande, matlagning, barn- och sjukvård m. m. och framhålla framför allt vikten av barnens trevnad och de ungas kvarhållande i hemmet. Fröken Frö-

ström tänkte sig detta utfört på frivillighetens väg med tillhjälp av F. K. P. R. och Vita Bandet. Här skulle husmödrarna kunna undervisa och taga sin andel av verket.

Fröken Gun Forsgren, Karlskoga, påvisade ett annat sätt att nå ungdomarna — genom flickklubbar. Värde av dessa ligger i den moraliska påverkan de kunna ha på de unga. Fröken Forsgren talade om Karlskoga flickklubb. Den vill göra något för de ungas nöjesliv — lära dem att tillvarata sina lediga stunder. Den har samlats i ledarnas hem till högläsning, samtal, handarbete, sång, gymnastik och lekar. Även "frågelådor", utflykter och fester ha förekommit. Sålunda ha klubben och mötena fått en förtrolig prägel. I den följande diskussionen framlade fröken Anna Westerdahl, Karlskoga, exempel på hur klubbmedlemmar, som kommit ut som tjänstflickor, själv sökt bilda "flickklubbar" i samma stil och underhålla förbindelser med de gamla klubbkamraterna. Värde för ungdomarna av korrespondens med hemorten och förbindelsen med det gamla, känslan av att någon väntar något av en, underströks av fröken Ström, Striberg.

Fröken Forsslund, Kopparberg, hade en dylik klubb men i form av skola med undervisning i modersmälet, hygien och hembygds-kunskap och (längre fram) i samhällskunskap.

Mötet avslutades med ett leve för förbundets nitiska och outröttliga ordförande. Det präglades av den bästa stämning och en allmän iver att göra något. Ett starkt intresse och en äkta entusiasm märktes hos alla, hur olika uttrycken därför än voro. Alla grader från yttersta försiktighet till största oräddhet och ungdomlig säkerhet voro representerade. Och framför allt slående var den allmänna önskan att göra något "praktiskt rösträttsarbete" och den mängd goda föresatser, som strålade ur allas ögon.

C. L.

Kulturbild från Öland.

Vid inskrivning i en fortsättningskola på mellersta Öland hände en liten episod, som visar huru en självskrivnen skolrådsordförande fattar sin uppgift som en folkupplysningens målsman. Barnen skulle just anteckna de läroböcker, vilka borde begagnas vid kursen. Bland annat blev det tal om att använda ett litet häfte i svensk kommunal- och statskunskap av den kände och högt värderade läroboksförfattaren dr Carl Grimberg. Men då avbröt skolrådsordföranden läraren med den anmärkningen, att om boken skulle användas, så borde det i så fall vara för pojkar, men flickorna de skulle väl inte bli några rösträttskvinnor heller, så för dem kunde ej boken komma i fråga.

Ellen Ahlberg6 STUREGATAN 6
STOCKHOLM

Allm. Telefon 127 76.

Stort lager av
Borstar, Kammar, Tvål, Parfymer m. m.

KOOPERATIVA LIV

försäkrings-**FOLKET** beviljar liv-
anstalten **FOLKET** försäkringar
alla slag. Adress Box 233. Bliv ombud!
H. K. VASAGATAN 6.

Insätt Edra besparingar
i A.-B. NYA BANKEN.

Arbetet ute i landet.

Degerfors F. K. P. R. hade den 21 februari ordinarie möte. Till ombud vid länsförbundets årsmöte i Örebro den 5 mars valdes fru A. Ekström och till suppleanter fröknarna Borgman och Flodkvist. Vidare beslöts att rekquirera ett hundratal ströskrifter jämte ett exemplar av alla hittills utkomna ströskrifter, utgivna av L. K. P. R. samt att för föreningens räkning prenumerera på Artikelserien. Därefter vidtog en livlig diskussion om Kvinnlig värnplikt. Mötet uttalade som ett önskemål, att den kvinnliga värnplikten måtte bli obligatorisk och förläggas omedelbart efter skoltidens avslutning. Efter diskussionen vidtog samkväm.

Eskilstuna F. K. P. R. hade fredagen den 18 februari ett synnerligen talrikt besökt och livfullt möte å Stadshotellets klubb- rum. Aftonens talarinna var fru Augusta Tonning från Ronneby, som berättade om kvinnornas segerdag i Danmark den 5 juni 1915. Föredraget applåderades livligt, liksom också den sång, som sedan utfördes av lärarinnan fröken Margareta Carlsson, ackompanjerad av fru Grubb. Sju nya medlemmar ingingo. Efter mötet följde samkväm med tedrickning.

Onsdagen den 23 februari hade föreningen årsmöte, varvid års- och revisionsberättelserna godkändes och ansvarsfrihet beviljades styrelsen. Till styrelseledamöter återvaldes: fröken Ingrid Hallman ordförande, fru Nanny Grenander vice ordförande, fru Gull Westlund sekreterare, fröken Hilma Nordlund vice sekreterare, fröken Hilda Holm kassaförvaltare. Suppleanter blevo doktorinnan Nina Blom, fru Ida Adamsson och fröken Selma Ekström. Till revisorer återvaldes fröken Elin Hägg och fröken Signhild Bolin med fröken Hanna Faelt och fröken Ragnhild Schmidt som suppleanter. Därefter lämnade fröken Hallman en redogörelse för senaste centralstyrelsemötet, som av de närvarande med stort intresse åhördes. De läs- och arbetsaftnar, som under år 1915 anordnats två gånger i månaden, fortsätta under 1916.

Persbergs F. K. P. R. hade den 19 februari årsmöte, varvid styrelsen i sin helhet återvaldes förutom en suppleant, som på grund av flyttning avsåg sig uppdraget. Styrelsen består av fröken Hilda Fagerqvist ordförande, fru Hanna Hesselius sekreterare, fröken Sofia Andersson kassaförvaltare samt fru Sofia Lövgren och fröken Elisabet Fredriksson suppleanter. Av årsredogörelsen framgick att arbetet under hösten inriktats på beklädning av fattiga barn. Pengar härtill hade delvis erhållits genom en fest och ett föredrag av kyrkoherde Bengtsson i Råmen, vilken icke tagit någon ersättning härför. Medlemmarna hade under hösten samlats var eller varannan vecka hos varandra och arbetat. Före jul hade så fullständig beklädning utdelats åt 5 gossar och 5 flickor, vilka jämte sina mödrar voro inbjudna till en enkel festlighet för att mottaga kläderna. I samband med årsmötet var samkväm anordnat.

Skara F. K. P. R. hade årsmöte den 9 februari. Ordföranden, fröken Clara Wallmark, inledde mötet med erinran om den förlust svenska kvinnörelsen lidit genom före statsministern Staaffs bortgång, samt om de danska kvinnornas rösträttsseger, i följd varav de svenska kvinnorna nu äro de enda bland nordens kvinnor, som ännu sakna full medborgarrätt. Därefter företogs styrelseval, varvid den förutvarande styrelsen omvaldes med undantag av fru H. Torgny, som undangett sig återval. Till suppleant utsågs fru I. Lindstén. Styrelsen för 1916 utgöres alltså av: fröken C. Wallmark ordförande, fru Jenny Velder vice ordförande, fru H. Haldin sekreterare, fru L. Appelgren kassaförvaltare, fru H. Larsson, fru L. Holmqvist, fru E. Lundqvister samt suppleant fru I. Lindstén. Slutligen behandlades några föreningsangelägenheter.

Uddevalla F. K. P. R. hade den 22 februari sitt årsmöte, varvid de förutvarande styrelsemedlemmarna återvaldes. Dessa voro: fru

Billiga Handarbeten.

TAPISSERIAFFÄREN, Bryggaregat. 1.
Gardiner ritade från 12 kr., Kuddar, Bonader,
Löpare 2 kr., Dukar 1 kr. m. m.
Allt ritat på linne.

Norra Bosättningsaffären

21 NORRTULLSGATAN 21
2:dra huset från Odenplan.
Lager av
Glas-, Porslin- o. Husgerädsartiklar.
Allm. Tel. 153 53.

HOTELL VICTORIA

Norra Smedjegat. 14, (Hörnet av Herkulesg.)
Stockholms äldsta, billigaste och mest välkända
privathotell. Tyst och fridfullt läge strax vid
Brunkebergs- och Gustaf Adolfs torg. Elek-
triskt ljus o. telefon i rummen.
Vördsamt **Fru Greta Schubert.**
Post- o. Telegrafadr. **HOTELL VICTORIA.** Riks 53. Allm. 66 57.

Wally Thorburn ordförande, fru Hilma Kullgren vice ordförande, fru Ingeborg Lychou sekreterare, fru Karin Elm kassör, fru Doris Lindqvist, fröknarna Hanna Andersson och Ellen Ammelin. Till suppleant valdes fröken Maria Frankenberg och till revisorer fröknarna Elida Ekstrand och Lydia Ekstedt. I samband med mötet hölls ett synnerligen intressant föredrag av doktor Thora Wigardh över ämnet Förslag till nya lagar beträffande kvinnor. Med aftnens föredragshållare som hedersgäst samlades därefter ett antal föreningsmedlemmar till supé och samkväm å Stadshotellet.

Umeå F. K. P. R. avhöll onsdagen den 16 februari sitt första möte för arbetsåret, varvid fröken Grönfeldt redogjorde för årets centralstyrelsemöte i Stockholm. Därpå diskuterades den aktuella frågan om restriktioner vid spritförsäljningen, varvid fröken Öquist redogjorde för nu gällande förordningar och ifrågasatta ändringar.

Vänersborgs F. K. P. R. hade onsdagen den 23 februari sitt första sammanträde för året. Efter en del föreningsangelägenheter ordnades, val av styrelse m. m., lämnade ordföranden en redogörelse för centralstyrelsemötet. Efteråt diskuterades medlemmarna emellan en del saker, som väckts på tal i anledning av vad ordföranden meddelat från mötet i Stockholm, såsom ett kvinnligt värnpliktsår m. m., och dessutom visade sig en del bland de närvarande livligt intresserade av att så snart som möjligt kunna få skaffa sin förening ett rösträttsstandar. Efter en stunds angenäm samvaro, varvid supé intogs, utfördes Frigga Carlbergs Samma don på ett trevligt och medryckande sätt, vilket inbragte "skådespelarna" livliga applåder och stort bifall. När man skildes åt för kvällen, kände man, såsom alltid vid dylika tillfällen, att vad vi kvinnor behöva, det är att stärka vår samhörighetskänsla med varandra, och det sker bäst i gemensamt arbete för gemensamma mål.

Västerås F. K. P. R. hade den 28 februari ett talrikt besökt möte på Stadshotellet, varvid jur. kand. Eva Andén höll ett särdeles intressant föredrag om Barnavårds-lagstiftningen. Talarinnan redogjorde för såväl gällande bestämmelser, som för lagberedningens förslag till ny lag. Ordföranden fru Nina Andersson uttryckte de närvarandes tacksamhet för det utmärkta föredraget. Sedan F. K. P. R:s medlemmar uppmanats att bruka sin rösträtt vid de stundande landstingsmannavalen, redogjorde ordföranden för centralstyrelsemötet. Därefter serverades te, och ett angenämt samkväm följde.

Ett uppslag att ta efter.

Kumla F. K. P. R. har i Kumla municipalsamhälle låtit uppsätta en anslags-
tavla, målad i gult och vitt med inskriptionen Rösträtt för Kvinnor. Föreningen skall där annonsera sina möten samt inom samhället förekommande kommunala möten. Även meddelanden ur Rösträtt för Kvinnor skola där anslås, och är anslags-
tavlan så stor, att hela tidningen kan där uppsättas, om man så önskar.

L. K. P. R:s årsberättelse är nu utkommen och kan rekquireras från Röst-
rättsbyrå, 6 Lästmakaregatan, Stock-
holm.

HELFRIID JOHANSSON


FÄRG-, KEMIKALIE- & PARFYMAFFÄR - Birger Jarlsгатan 29, Stockholm
Välortat lager av Sjukvårdsartiklar, Kammar, Speglar, Borstar, Hår- & Munvatten, Hand-
crëmer och Tinkturer, Tvål, Såpa och alla slags Putsmedel.
Telefonorder exp. omgående. Rikstel. 685. Sthlmstel. 8318.



Husqvarna
Central Bobbin

utmärker sig genom utomordentligt
lätt gång, mycket stor hastighet,
kort nål, stor hållbarhet mot slitning
och stor spole. Arbetar därför alltid
till ägarens belåtenhet.

En svensk symaskin bör finnas i hvarje svenskt hem.



egenskaper utmärka
Husqvarna Symaskiner:
Utomordentligt lätt gång. Mycket stor hastighet.
Korta nålar. Största styrku. Mycket stor spole.
Maskinen lämpar sig väl för brodering.

Söders "English School"

Erstagatan 26. Allm. Tel. S. 36035 eller 26914.
Engelska lektioner o. översättningar.
ANNIE I. SCOTT.

Damfriseringen

48 ODENGATAN 48
Rekommenderar sin kamning och ondulation
m. m.
Brudklädsel arrangeras smakfullt och billigt.
Kamning och hemmen.
Vördsamt
A. T. 12920. **ANNA TROLLE.**

För resande att beakta!

Lööfs hotell ARVIKA rekommenderas!

Mer och mer

övertygas den ärade allmänheten om att YVY-
TVÅLEN är den förnämsta bland tvålar.
YVY-TVÅLEN säljes i varje välorterad
parfym- och herrekiperingsaffär.

Österlin & Ulrikssons Kem.-Tekn. Fabrik
YSTAD.

Elementarbildad flicka

20 år, som genomgått husmodersskola och
är van vid handarbeten och sömnad, är
frisk och rask, ej rädd för arbete, önskar
plats i ett bra hem, helst där frun själv
leder göromålen för att deltaga i matlag-
ning och förekommande göromål. Anses
som familjemedlem, någon lön önskas. Svar
till Fru W. Hallenberg, Bollnäs.

Äldre

helst religiös flicka eller änka, frisk och på-
litlig med gott sätt och gott humör, får
god, varaktig plats för hjälp inom hemmet.
Den, som har någon vana i skrivgöromål
och massage, har företräde. Svar med foto,
betyg och löneanspråk till Fru W. Hallen-
berg, Bollnäs.

Kvinnornas Kalender.

Det resterande lagret slutförsäljes till
det billiga priset av 50 öre pr ex. Re-
kvisioner ställas till fröken Hildur
Öijer, Göteborg I.

Upplysningsmöte om husmoders- utbildningen.

Med anledning av de föreliggande
förslagen om kvinnors husliga utbild-
ning anordna Landsföreningen för
Kvinnans politiska rösträtt och Fredrika-
Bremer-Förbundet ett upplysnings-
möte å K. F. U. M:s stora sal, månda-
gen den 3 april kl. 8 e. m. Talare: yr-
kesinspektören Kerstin Hesselgren och
d:r Karolina Widerström. Entré 25 öre.

Rygghållare

"Perfekt"

Den är
oumbärlig för
varje ung flicka
med anlag för
framåtlutande
gång.

Uppgiv ålder!
Pris pr st.
4.50.

Till landsorten mot postförskott + porto.
BUTTERICKS MÖNSTERAFFÄR
Riks 1726. Drottninggatan 57 Allm. 1410.
STOCKHOLM

Skånska Handskmagasinet

Etablerad 1810
42 JARNTORGSGATAN 42
Allm. Tel. 14163
Välortat lager av in- och utländska Handskar
och Vanter.
Parfym och herrekiperingsartiklar m. m.
Medlemmar i F. K. P. R. erhålla rabatt.



Finnes i alla större Blomster-
och Färg & kem. affärer till 75.
40 och 25 öre pr burk. Om så
icke är fallet, sändes gödnin-
gen direkt från fabriken mot
postförskott + porto.
Analys och bruksanv. med-
följer hvarje burk.

Rosendahls Fabriker, Carlshamn
Rikstelefon 30.

Louise Blomberg

TVÅL- & PARFYMHANDEL
39 Vesterlånggatan 39
REKOMMENDERAS

Allm. Tel. 2817.
Kammar, Borstar, Svamp m. m.

FRU HEDENSKOGS

Privata Förlossningshem
TROLLHÄTTAN

Rikstel. 145

Fruar! Var god göm adressen!

HEMMENS HJALPBYRÅ
A.t.Br.3899. Drottningg.53. A.18268,R.t.12077
Utför i hemmen tillfälliga arbeten med rengö-
rn., städt., tvätt, strykn., matlag., servering
m. m. Garanterar för årliga, snygga o. ordentl.
biträden, som jag nu prövat i ca 3 år.
Vördsamt Fru ELIN ÅGREN.